

Második amerikai polgárháború? Fokozódó politikai erőszak az Egyesült Államokban

REILE ZSOLT & LÉVAI DÁNIEL

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Reile Zsolt

Lévai Dániel

Lektorálta:

Kulcsár Andrea

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

Reile Zsolt, vezető kutató, MKI

Lévai Dániel, kutató, MKI

MÁSODIK AMERIKAI POLGÁRHÁBORÚ? FOKOZÓDÓ POLITIKAI ERŐSZAK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Charlie Kirk meggyilkolása új szintre emelte a politikai erőszakot az Amerikai Egyesült Államokban. A gyilkosságot követően számos közember, szakértő és politikus gondolatainak került a fókuszába az amerikai társadalom megosztottsága és annak a legsúlyosabb következménye, egy esetleges második polgárháború. A szervezett politikai erőszakot, amely egy újabb polgárháború egyik feltétele lenne, sokan a radikális ernyőszervezetnek tekinthető Antifa-csoportokban vélik felfedezni. Ez a gondolat nem alaptalanul merül fel, hiszen az elmúlt évtizedben Amerika-szerte elkövetett erőszakos cselekményeik példátlan utcai zavargásokkal és politikailag motivált megfélemlítési hadjáratokkal, valamint széles körű radikalizációs propagandával társultak. A polgárháborúk kialakulásának a feltételei alapján jelenleg az Egyesült Államok nincs polgárháborús veszélyben. Az amerikai politikai rendszer stabilitását ugyanis az intézmények működése továbbra is teljes mértékben garantálja. A Trump-adminisztráció, amely felmérte a helyzetet, száműzni kívánja az amerikai közéletből e radikális politikai szerveződések, és már belföldi terrorszervezetté is nyilvánította az Antifát. A döntés legfontosabb külpolitikai vonzata, hogy az Antifa-csoportosulásokat megtűrő európai országok Washington nyomása alá kerülhetnek, amennyiben nem lépnek fel hatékonyan ellenük.

AZ ANTIFA MINT A SZERVEZETT POLITIKAI ERŐSZAK MEGTÉS- TÉSÍTŐJE

A szélsőbaloldali, decentralizált Antifa-mozgalom az első Trump-adminisztráció idején vált valós közbiztonsági kihívássá. Maga az elnevezése is egy paradoxon, hiszen valójában nincs fasizmus, ami ellen harcolnia kellene.

Azonban a név látszólagos felhatalmazást biztosít a radikálisoknak arra, hogy a „köz érdekében” fellépjenek mindazok ellen, akik kilógnak a saját világképükből. Az Antifa-jelenség lényegében a [szélsőbaloldali erőszak legszervezettebb megjelenési formája](#). Az egymáshoz lazán kötődő szervezet hatékonysága abban rejlik, hogy nem áll mögötte egy országos vezetőség, sokkal inkább helyi csoportok hálózata. A rendvédelem mindezt eddig ezért sem tudott hatékonyan fellépni ellenük. A [Charlie Kirk elleni gyilkosság](#) azonban arra mutatott rá, hogy a szélsőbaloldali körökben a politikai erőszak a fizikai bántalmazáson túl akár az élet kioltásáig is terjedhet. Az Antifa nem a demonstrációkban, hanem a fizikai erőszakban látja a politikai viták rendezésének az eszközét.

Az Antifa erőszakos akcióinak a gyakorisága a Trump-korszakban megnövekedett. Erre példa a kaliforniai [BAMN](#) (By Any Means Necessary) nevű szerveződés tevékenysége, amely szélsőséges akciókkal zavarta meg a közrendet. Hasonló szervezetek a republikánusok nyilvános rendezvényeit, beszélgetéseit, gyűléseit támadták meg. A BLM-tüntetések (Black Lives Matter) idején szintén ezek a különböző néven futó Antifa-csoportok voltak az élharcosai az utcai erőszaknak. Egyes csoportosulásaik e tüntetések idején külön „autonóm zónákat” hoztak létre bizonyos amerikai városokban, például [Seattle](#)-ben. 2020 mutatta meg igazán, hogy a politikai erőszak elsődlegesen az Antifa jellegű szervezetekhez köthető.

AZ ANTIFA BELFÖLDI TERRORSZERVEZETTÉ NYILVÁNÍTÁSA

Az amerikai elnök legújabb [rendelete](#) értelmében az Amerikai Egyesült Államok belföldi terrorszervezetnek minősítette az Antifát. Ezzel lehetőség nyílt arra, hogy lefolytassák azokat a szükséges szövetségi szintű nyomozásokat, amelyek kideríthetik, hogy a különböző csoportok között miként zajlik a koordináció, milyen kapcsolati hálóval bírnak, és hogyan finanszírozzák azokat. A rendelet értelmében a szövetségi ügynökségek – például az FBI – egyéneket is megfigyelhetnek, s ez csökkentheti az Antifa toborzási képességét. A szervezet előnye ugyanis, hogy a felépítése decentralizált, azaz nincs olyan személy, aki köré valamennyi csoportja felsorakozna.

Ez a sajátos struktúra ugyanakkor hátrányt jelenthet a [tágabb amerikai baloldali szervezeti világ számára](#). A nyomozó hatóságok viszont jogalapot szereznek arra, hogy számos szervezet ellen eljárást kezdeményezzenek, így többjüket színvallásra készíthetik, és rávehetik őket arra, hogy elhatárolódjanak egy-egy Antifa-csoportosulástól. Erre példa lehet az amerikai progresszív jogászokat tömörítő [National Lawyers Guild](#), amely jogsegéllyel támogatja a baloldali radikális szervezeteket és személyeket.

Az Antifa azért is jelenthet komoly kihívást, mert a csoportosulás agresszív fellépése és propagandája az amerikai társadalom egységét veszélyezteti. Amennyiben a washingtoni adminisztráció nem tenne határozott lépéseket a jelenség felszámolása és a törvények betartatása érdekében, az a destabilizáció vagy akár a polgárháború tényleges veszélyét is magában hordozná.

AZ EURÓPAI ANTIFÁNAK IS VÉGE?

Az Antifa éppen a decentralizáltsága miatt idővel sokkal szigorúbb jogi kategóriába kerülhet, amennyiben a Trump-adminisztráció külföldi terror-szervezetté is nyilvánítja, amire jogalapot a csoportjainak a nyugati világ számos pontján elkövetett támadásai adhatnak. Washington azzal ugyanis felhatalmazást kapna arra, hogy a külföldi, elsősorban az [Európában tevékenykedő jelentős Antifa-mozgalmakkal](#) szemben is határozottabban lépjen fel. Az európai csoportosulásaik terrorszervezetté nyilvánításával az amerikai adminisztráció új eszközt kapna arra is, hogy az európai politikai teret még inkább a saját nagyhatalmi igényeinek megfelelően formálja. A radikális baloldali hálózatok ugyanis komoly tehertételt jelentenek a transzatlanti kapcsolatokra.

Az Antifa elleni fellépés külpolitikai dimenziója, hogy a csoportosulás miatt új törésvonal jöhet létre az európai–amerikai kapcsolatokban. Amennyiben Európa nem veszi észre, hogy az általa megtűrt Antifa-csoportok felszámolására most nyílt meg a lehetőség, akkor ennek az elszalasztása Washington nemtetszését vonhatja maga után.

ADOTTAK-E A POLGÁRHÁBORÚ FELTÉTELEI?

Az utóbbi időkben egyre gyakrabban jelenik meg a közbeszédben az a felvetés, miszerint a társadalmi polarizáció kiélesedése és a mostanában tapasztalható erőszakhullám egy második polgárháborúhoz vezethet az Egyesült Államokban. A szakértők között e tekintetben gyakran ellentmondás figyelhető meg, azonban abban általában egyetértenek, hogy egy modern polgárháború feltételei az alábbiak:

- Olyan politikai légkör, amely se nem tisztán demokratikus, sem nem autoriter, hanem valahol a kettő közötti. Ez általában olyan időszakban alakul ki, amikor a demokrácia hanyatlásnak indul, de az uralkodó elit még nem teljesen autoriter. Bár sokan – főleg a politikai paletta bal oldalán – kritizálják a jelenlegi szövetségi kormányzatot amiatt, hogy az szerintük leépíti az intézményeket és általában a demokráciát, valójában Trump elnök semmi olyat nem tett, ami ne tartozna az elnöki jogkörébe, vagy ne kapott volna rá törvényhozási felhatalmazást. Ráadásul a Republikánus Párt 2004 óta most először nyerte el a legtöbb közvetlen szavazatot. Tehát a polgárháborús helyzetnek ez a kitétele nem teljesül.
- Faji, etnikai, vallási vagy politikai megosztottság a társadalomban. Ez elsősorban az afroamerikai közösséget érinti. A ma már egy önigazoló, a társadalomtól önként és szándékosan elhatárolódó csoportosulás, amely leginkább George Floyd halálát követően, a Black Lives Matter mozgalomban tornyosodott ki, magához vonzza a progresszív erőket és általában az amerikai baloldalt. A két nappal Trump beiktatási ünnepsége előtt baloldali csoportosulások által a fővárosban rendezett, százezres nagyságú „Népmenet” (People’s March) résztvevői körében beszédés kutatási eredmény született: a megkérdezettek 33 százaléka (azaz pontosan egyharmada) vélekedett úgy, hogy „mivel a dolgok annyira elszabadultak, nekünk, amerikaiaknak talán erőszakhoz kell folyamodnunk, hogy megmentsük az országot”. Ugyanennek a felmérésnek a válaszadói közül mintegy 93 százalék Kamala Harrisre szavazott.

Az Egyesült Államokban tehát nemcsak politikai megosztottság létezik, de faji is. Jellemzően a baloldali média erre gyakorta rá is játszik.

- A politikai vezetők vagy tolerálják, vagy még ösztönzik is az erőszakot. Ennek a megnyilvánulása elsősorban két területen történik: a tömegrendezvényeken és a médiában. Az Egyesült Államokban – és általában a nyugati világban – a média tipikusan a progresszív eszméket propagáló, baloldali értelmiség ellenőrzése alatt áll, ezért az ő felelősségük különösen szembeűnő. A tömegrendezvényeken a személyes részvétel következtében még hatékonyabban terjed a politikai erőszak kultúrája, amikor egyesek a választott amerikai politikusok elleni szembenállást gerjesztik.
- A polgárok könnyen juthatnak fegyverekhez. Az Egyesült Államokban alkotmányos jog a fegyvertartás, így óriási mennyiségű lőfegyver van a lakosságnál, amelyek között számtalan a nem civil piacra szánt, hanem a katonák által használt, nagy kaliberű is, illetve egyéb hadászati eszközökkel (pl. kézi páncéltörő gránátvetőkkel, rpg-kkel) szintén rendelkeznek.

Az Egyesült Államokra tehát az utolsó három állítás igaz. Azonban nem állja meg a helyét az első, miszerint gyenge lenne az intézményi rendszer. A hatalmi ágak elkülönítésének a fenntartása, valamint a súlyok és ellensúlyok szerepe nem változott a mai napig sem, és rendszer szinten az USA demokráciája stabil.

Van azonban még egy fontos elem, amellyel általában a kutatók sem foglalkoznak, amikor egy esetleges második amerikai polgárháború lehetőségét elemzik. Pedig rendkívül megnőne az esélye egy polgárháborúnak, amennyiben – az 1860-as évekhez hasonlóan – egy vagy több állam gazdasági és/vagy politikai okból függetlenséget hirdetne, és kilépne az Egyesült Államokból. Ez esetben ugyanis a helyi fegyveres erőkkal megátogatott, működő államapparátus mögé állna be a lakosság egy része annak a belső és külső ellenzőivel szemben. Az USA alkotmánya azonban nem teszi lehetővé egyetlen államnak sem az unióból való kiválást.

A kormányt viszont a lakosság által választott képviselők alkotják, és az a feladata, hogy őket megvédje. Ám ha erre valamely állam kormánya nem képes, vagy nem akarja ezt megtenni, illetve az alkotmányban elismert jogokat nem biztosítja a nép számára, és ők nem rendelkeznek más eszközzel a sérelmeik orvoslásához, mint hogy [elszakadjanak az elnyomóiktól](#), akkor kétségtelenül jogukban állna ezt megtenni – még akkor is, ha az alkotmány nem tér ki ilyen lehetőségre. Az aktualitások alapján kijelenthető, hogy (egyelőre) nem áll fenn olyan helyzet, amely egy vagy több államot arra késztetne, hogy kilépjen az USA-ból. Történelmileg is csekély az olyan mozgalmak száma és mérete, amelyek valaha is veszélyt jelentettek volna az USA egységére.

Összességként leírható, hogy egyelőre szó sincs egy második amerikai polgárháború eshetőségéről, ám az Egyesült Államok komoly kihívásokkal néz szembe a radikális szervezetek okozta veszélyek miatt. A belbiztonságra kockázatot jelentő Antifa felszámolása a második Trump-adminisztráció egyik fő feladata lesz, de e téren széles körű társadalmi támogatottsággal bír. A csendes többség az Egyesült Államokban mindig is a rend pártján állt: nem engednék, hogy egy kisebbségben levő radikális csoportosulás túsul ejtse az amerikai demokráciát.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**